

[Thoft]

for teorien bag den målrettede eskalering er jo, at sender russerne 7 mand og 1 officer i marken, så sender vi 2 officerer og 8 mand i marken. Men det er ikke det, der er følgen af forholdsordren. I forholdsordren står der, »at kampen skal føres med største energi, selv om styrkerne kæmper isoleret.« Og hermed forhindres jo den målrettede eskalering, for kampen skal omgående føres med den største energi. En målrettet eskalering, en styret eskalering, er ikke længere mulig, for det danske forsvar skal omgående yde alt, hvad det kan. Disse to ting, hr. Hjortnæs, er ikke i overensstemmelse med hinanden, og det kunne have været rart at have fået en debat om de problemer.

Men ikke nok med det: forholdsordren forudsætter også, at en ordre fra forfatningsmæssige myndigheder om at stoppe kampen ikke må adlydes. Jo, det må den godt, men først skal der være opnået fuldstændig sikkerhed, hedder det, for, at den politiske myndighed ikke er taget til fange eller på anden måde sat ud af spillet. Men i en krigssituation – og det er jo det, der er tale om her – vil det være yderst vanskeligt at konstatere: er det nu en lovligt givet ordre eller er det ikke? Og er man den mindste smule i tvivl, skal kampen fortsættes. Selvmordet bliver med garanti en kendsgerning.

Jeg vil ikke afvise, at forholdsordren, som jo blev skabt på baggrund af aldrig-mere-en-9. april-tankegangen i 1945, hvor kun USA havde atomvåben, og hvor Sovjet ikke havde det, kunne have haft en vis fornuftig begrundelse, men i 1986 betyder den selvmord.

Lad mig prøve at se på de andre dele af forslagene, f.eks. det forslag i B 20, som omfatter øvelser i atomkrig.

For det første mener jeg – det har jeg jo sagt så tit, men det kan ikke gentages for tit – at atomvåben og brugen af atomvåben og øvelser med atomvåben er en forbrydelse, intet mindre. Det har vi krigsretsmæssigt tilsluttet os i de konventioner om såkaldt human krigsførelse, som vi er deltagere i, lige fra Sankt Petersborg-deklarationen i 1868 til den nyeste fornyelse af Genèveprotokollen i 1977. Men på den baggrund er det da underligt – også taget i betragtning, at et flertal i Folketinget tager afstand fra NATOs atomstrategi og fra muligheden af, at Danmark skal udrustes med atomvåben, også i krigstilfælde, for sådan har jeg da forstået den soci-

aldemokratiske holdning – at Danmark fastholder fortsatte øvelser i brugen af atomvåben, atomvåbnenes virkninger på forskellige måltyper og de procedurer, der skal til for at rekvirere atomvåbnene. Når vi ikke skal have atomvåben, hvorfor skal vi så lade vore officerer bruge tid og kræfter på at lære, hvordan de skal rekvirere atomvåbnene, hvordan disse skal monteres i våbensystemerne, og hvilken virkning disse våben har på forskellige måltyper?

Det andet punkt i B 20 er spørgsmålet om øvelser i Notstand – nødret og militær undtagelsestilstand – men forskellen kan somme tider være svær at se, og vi behøver jo ikke at lære alle unoderne af vore sydlige naboer. Øvelser i at sætte demokratiet ud af kraft, øvelser i at arrestere danske borgere, er en uting i et demokrati, og det burde vi også, hr. Hjortnæs, kunne have fået en saglig debat om.

Det sidste, jeg skal beskæftige mig med, er konsekvensændringerne i lovforslag nr. L 63. Jeg har undersøgt, om det i 1960erne – det var i øvrigt under en socialdemokratisk forsvarsminister; nu skal jeg jo skyde med skarpt, sådan som hr. Hjortnæs gjorde det – blev gjort klart for Folketinget, at chefen for forswarets operative styrker og den, der har NATO-kommandoen, er én og samme person, ganske vist med to forskellige kasketter på. Det blev aldrig gjort klart for Folketinget, og når de fleste herinde jo ikke er stive i militære titler, kan jeg måske godt forstå, at det ikke blev gjort klart for Folketinget, men jeg synes, det er problematisk, at man i en spændingsperiode er i stand til at lade danske styrker uden om Folketinget overgå til NATO-kommando. Det burde vi også have haft en debat om.

Lad mig til sidst sige, at gamle Clausewitz sagde, at krig blot var politik med andre midler, og selv om det i en vis udstrækning kunne være sandt i 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet, så er krig i et sårbart, højt industrialiseret vestligt samfund som det danske al politikens ophør; det er 1, 2, mange Tjernobyler, det er 1, 2, mange Rhinkatastrofer, det er 1, 2, mange Seveso'er – ganget med mange hundrede millioner. Hvor ragnarok er, er politikken for længst fordampet, og derfor var det vigtigt for os i dag dog at få sikret, at den politiske beslutningsproces